

שונות העלילת האדם

הנוער שחכה לשוא -

לפקודה תמיד אנחנו, שרו צעירים טיפוסיים אלה, שבאו לכינוס הפלמ"ח. אולם שום פקודה לא ניתנה להם. משך השנה נדחק נוער זה לפינה ללא תכלית ותוכן. ממורמר ומאוכזב, מבקש תחליפים לאידיאלים שנתקחו ממנו. מסומן בעיניו: אריק מאגר מעין עירון. אחר מחמיאת הצעירים שמצאו תחליף ונהריו. הם כשהדרו השטה הירדן ליד פטרה.

זרע ההתנדבות, שנוצר במשקי ההתישבות העובדית ובכיר, במחנות החי"ש והפלמ"ח ובמרתש המחרת הפורשת, העלה קציר מרהיב-לב. המבול הגדול של ההתנדבות הציף כל דבר שעמד בדרכו. הוא סחב עמו את אנשי הגח"ל, שכאו זה עתה ממארוקו ולרומניה. הוא סחב בעצם ימי הקרבות גם גרעינים ראשונים של נוער ערבי גאה ודקוף, כמו באברגוש. הוא כיסה את תככי המפלגות, העסקנים הפוליטיים, פעילי הסיכנות היהודית, צפו על פני מבול זה כפקק הכרמל.

אמנם, ההתנדבות הפילה קרבנות אכזריים. פסקו הנהדר של חיים שטורמן, איש עין חרון - "נופלים ההולכים ראשונה" - מתקיים. קברות המתנדבים פזורים על פני הארץ. אולם הפרצות לא נשארו פרוצות. רוח הקודש, שפעמה ביחידות, דבקה בכל זר שנקלט בתוכן. אחרי שבועות מעטים קשה היה להבדיל בין מארוקאי בגבעות, או פולני בהראל, לבין חבריהם בשורה. חשוב מכל, הרוח העלתה הרים מתוך מישור. לא נוצרה רק שורה ראשונה של מנהיגים אמיתיים, אלא אלפי מנהיגים מדרגה שניה, חמישית ועשירית, אנשים שמעמדו במשבר העליון והוכיחו כי תוך טיפוח מהאים יכלו לצמוח לתוך האחריות העליונה. אחרי יגאל אלון בא יוספלה טבנקין, ואחרי טבנקין בא יבול שלם של מפקדי מחלקות וכיתות, בני כל הזרמים והארגונים.

רוח דגניה והקאסטר

מה עמד מאחורי רוח זו? עמדה מאחוריה השקפת עולם שלא נוצקה לתוך דפוסים נרקשים, אך שתוכנה היה ברור: בקשת הטיעם לחיים בחתירה הקולקטיבית לקראת שיאים חדשים, העלאת האדם הפרט לרמה גבוהה יותר במאמץ זה, חינוכו על-ידי הדוגמה האישית של המנהיג ההולך לפניו, מקריב וסובל יותר ממנו. היתה זאת, ביסודה, האמונה באדם שנבעה מתוך אהבת האדם - האמונה שהנהגה אמיתית, ההולכת בראש, יכולה לעורר כמעט בכל אדם את התכונות הטובות יותר. קשה לתאר מה היה קורה לו בחרה המ-

דריסת האדם על-ידי השררה לא היתה תופעה מקרית. היא לא היתה כרטיס יוצא דופן. תלש מן המערך הכללי של מציאות החברה הישראלית. להיכר, היא היתה ביטוי ההגיוני והעקבי לרוח השתלטת על המדינה, המדיניות את ראשיה כמעט מיום היוולדה. היתה זאת רוח היוזנוג באדם העברי חוסר האמון בכחות הנפשיים הגלומים בו.

אגדה ועמה מציאות

כשנולדה המדינה והיתה מוטלת בעריסה, ניגשו אליה שתי פיות. האחת היתה אצילת-מראה ויפת-תואר, אך קרועת בגדים ופרועת-תסרוקת. היא באה בגיפן ישן וזוהם בבזק. הפיה השניה היתה כעורה ורעת-פנים. אולם היא היתה עטופה בשמלת-ערב מהודרת, ענודה טבעות ועגילי-זהב, והיא באה בקרייז לר מצוחצח ומבריק. "אני הפיה הטובה שלך", אמרה האחת. "בעזרתך נולדת. אם תבהרי בדרכי אוסיף ללוותך. עליך לדעת, תהיה זאת דרך קשה ומפרכת, דרך של קורבנות וייתורים, דרך של מאמץ הרוח והרצון בכל צעד. אולם בדרך זו תמצאי אשר ביקשה נפשך - טעם לקיומך".

הפיה השנייה, שלא היתה כלל פיה אלא מכשפה, צחקה בבזו. "למה לך להתאמץ כמו עזרה-בית?" שאלה. וניענעה את עגיליה. "הדרך שלי קלה יותר. אין צורך לסבול, להתעייף, להתגבר!" אבי התינוקות, שהיה עייף ורצון, הושיט את ידו לפיה השנייה. הם לקחו את התינוקת בעריסה, יצאו לדרך בקרייזולר הפיה. הפיה הראשונה הסתכלה אחריהם, מילמלה: "חבל, ילדתי. מן הדרך הוואת לא תוכלי לחזור. הבוחר במכשפה, סופו לרצות בכניסו. שוף אין הוא יכול עוד לחיות בלעדיו".

נופלים ההולכים ראשונה

במלחמה נתגלה האדם העברי כגדולתו.

דינה - או לו בחרו מנהליה - בפיה זו. היא היתה אומרת למדינה: מאות אלפי העולים, שאת מביאה אותם אליך, - רדי לקראתם כדי להעלותם. התיחסי אליהם כאילו היו בניך שנבראו בצלמך, ואו יהיו כך. חתרי על רמת-המחיה הנוחה שלך, כדי לך חלק את לחמך אתם. אם טובילי אותם ל-

הפריח שממות, לכי את אתם ולפניהם, במי קום לשלוח להם פקודה חמומה מן המשרד. אם יראו את הוותיקים עובדים ומתאמצים יותר מהם, הלוך ילכו אחריהם. היא היתה אומרת: אין כבוד לעם החי על נדבות. חתרימי את כל המותרות, עברי כפליים, אל תקחי כסף מידי זרים אלא כדי

ואלה ארבעת התח

דריסת המותרות

בינויים ללא תוכן